

NOORD-BRABANDER.

Donderdag 2 April.

DICERE VERUM QUID VETAT?
Horatius.

Dit Blad verschijnt driemaal per week, en wel Dingsdags, Donderdags, en Zaturdags. De prijs van hetzelfde is f 3-00 per drie maanden; franco tot aan het naaste Postkantoor f 3-50. Advertentien worden tegen betaling van 15 cents per regel en diegene welke geene 5 regels beloopten, tegen 75 cents geplaatst, behalve voor iedere Advertentie 35 Cents voor aan het Rijk verschuldigde Zegelregten: de Advertentien, Bekendmakingen en andere Stukken, behooren op ongezegeld papier, franco te worden ingezonden aan het Bureau van den Noord-Brabander te 's Hertogenbosch.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT den 29sten Maart.

Het kapittel der Cathedrale kerk van Trier heeft eenen maatregel genomen, die, zoo als te hopen is, gelukkige gevolgen voor de roomsch Catholieke godsdienst in dat uitgestrekte bisdom kan hebben. Men weet dat in Duitschland in het algemeen en vooral in Pruisen, geene kleine seminariën zijn, alwaar de leerlingen, die zich tot den geestelijken staat bestemmen, hunne voorafgaande studien kunnen doen, en in de deugden geöfend worden. Het kapittel van Trier heeft hierin thans voorzien. Te rekenen van den 1sten Mei aanstaande wordt in die bisschoppelijke stad een gesticht geopend, waarin de jonge lieden zullen worden toegelaten, die tot de Altaardienst verlangen zich toe te wijden.

Hierdoor zullen de hoofden van het bisdom van Trier voor het vervolg geene leerlingen van de Universiteit van Bonn meer behoeven aan te nemen, die veeltijds met eenen weinig met den kerkelijken staat overeenstemmenden geest bezielde waren. Om in de kosten voor de oprigting van dit gesticht te voorzien, roept het kapittel van Trier de liefdadigheid der geestelijkheid en der geloovigen in. De geheele geestelijkheid heeft reeds een voorbeeld gegeven, om reeds in de eerste kosten voor het oprigten dezer stichting te voorzien.

Mgr. de bisschop van Spire heeft insgelijks in zijne bisschoppelijke stad een établissement voor de opvoeding van jonge lieden, die zich tot de dienst der kerk bestemmen, opgerigt.

— In eene correspondentie van den *Courier van Frankland*, gedagteekend Aken den 21sten Maart, leest men, dat Mgr. de Bisschop *Laurent* eene verklaring over zijn gehouden gedrag te Aken aan den Koning van Pruisen en zijne Moeder en Broeder den 14den der vorige maand aan denzelfden Koning een verzoekschrift gericht hebbende, Z. M. door den Minister van binnenlandsche zaken en politie den 16 dezer heeft doen antwoorden, dat Mgr. de Bisschop *Laurent* niet verhinderd zal worden zijne geboorte stad te bezoeken, en het Koninkrijk Pruisen door te reizen.

Dit besluit van het Pruisisch Gouvernement is voldoende om al de harstogtelijke verhalen, welke over Mgr. *Laurent* te Aken en zijn gehouden gedrag zijn bekend gemaakt, naar waarde te schatten.

— De laatste pogingen van den Vorort om tot eene bereediging tusschen de beide kantons Wallis te geraken, zijn geheel mislukt. Geene der partijen wil van dezelfs uiterste vorderingen afstand doen.

— Men meldt uit Berlijn, onder dagteekening van den 20sten dezer, aan de *Algemeine Zeitung van Leipzig*, dat de Secretaris van Mgr. den Aartsbisschop van Keulen, de Kapellaan *Micheis*, die in de forteresse van Maagdenburg gevangen was, in vrijheid is gesteld en de vergunning bekomen heeft, om zich naar Erfurt te begeven, alwaar hij de functien van priester kan uitoefenen.

FRANKRIJK.

PARIJS den 29sten Maart.

Sedert eenige dagen had het gouvernement de tijdingen ontvangen, die zich over de zoogenaamde oorlogsverklaring van den Keizer van Marokko aan Frankrijk verspreid hadden; doch deze berigten zijn slechts geruchten door een scheeps-kapitein te Mahon bij een verzameld en waren te twijfelachtig, om door het gouvernement aan het publiek medegedeeld te worden.

Depêches uit Tanager van den 7den Maart en uit Malaga van den 15den maken daarvan hoegenaamd geene melding, en alles geeft reden te gelooven, dat dezelve ongegrond zijn.

(Moniteur Parisien).

— De *Phénicien*, den 24sten te Marseille aangekomen, heeft een groot getal brieven uit Gibraltar van den 24den dezer overgebracht. In niet één dezer brieven wordt van de zoogenaamde oorlogsverklaring van den Keizer van Marokko gewag gemaakt.

Wij hebben aan den heere *Miège* agent van buitenlandsche zaken doen vragen of hij van den Consul van Frankrijk te Gibraltar ten dien aanzien eenig bericht had ontvangen, die ons wel heeft gelieven te antwoorden, dat hij door de *Phénicien*, geene tijdingen uit Marokko ontvangen had.

(Le Sud van Marseille van den 25).

— Men leest in den *Constitutionnel* het volgende:

Nourri effendi, ambassadeur der Porte te Parijs, begeeft zich naar Londen om bij de Conferentie, alwaar de zaken van het Oosten behandeld worden tegenwoordig te zijn. Hij zal den Sultan in deze Conferentie tot aan de komst van *Schéhid-Effendi*, benoemd tot ambassadeur der Ottomannische Porte bij het hof van Engeland, vertegenwoordigen.

— Men leest in *l'Univers* het volgende:

Eene Correspondentie uit Amsterdam van den 22 Maart deelt mede, dat drie Protestantische leeraars zich ter audientie bij Koning *Willem* hebben begeven om Hoogstdenzelve vertoogen omtrent zijn ontwerp van huwelijk te doen. De Koning heeft hun de onwettigheid van hunnen stap doen gevoelen en gevraagd of hij minder vrij was dan de minste zijner onderdanen, om eene vrouw naar zijne keuze te nemen. De leeraars zijn vertrokken meer dan ooit overtuigd, dat de Koning gevolg aanzijn ontwerp zal geven. Laatstleden zondag na het Sermoon van den predikant die vermeende eenen levendigen indruk op het gemoed van den Vorst gemaakt te hebben, zeide de Koning tegen de personen, die hem vergezelden. » De heer *Huydekooper* heeft een schoon talent; het spijt mij dat mijne doofheid mij heden belet heeft het grootste gedeelte zijner prediking te verstaan.»

BELGIE.

B. R. U. S. S. E. L. den 30sten Maart.

Hoezer de Hollandsche drukpers aankondigt dat Koning *Willem* van het huwelijk met de gravin *d'Outremont* afziet, wordt uit Rome van den 17 dezer aan een duitsch dagblad geschreven, dat deze Dame, zuster van den gezant te Rome, uit Napels terug is en al de hinderpalen in Rome tegen deze echtvereeniging uit den weg geruimd waren. Zij zou den naam van *Gravin van Leijden* voeren.

WAAROM LANGER GEMOMPELD?

Die het *zelfvertrouwen* mist, is niet in staat, om iets, hetzij klein of groot, uit te rigten; — het is de zelfbewustheid, de ijzeren wil, die al wat verheven is, heeft ten uitvoer gebracht. — Alledwingelandij berust op des verdrukkers overtuiging, dat men hem vreest: houdt die overtuiging slechts één oogenblik op, zoo ligt het geweld in daigen. — *Waarom* worden de regten, de belangen, de maatschappelijke aanspraken van de Katholieke *halve* bevolking der Nederlanden miskend, verkort en in den wind geslagen? — *Waarom?* — Dewijl uwe tegenstanders nog de overtuiging koesteren, dat gij, Katholijken, den ouden doodslaap sluimert.

Ontwaakt, gij vadsige slapers, ontwaakt en gevoelt uwe waarde, ontwaakt en gij zult zegevieren. De band des Geloofs, die u in zulk eene schitterend schoone *eenheid* omsluit, diezelfde band moet u ver-eenigen, sterken en onverwinnelijk maken daár, waar uwe Constitutionele regten worden verkort, aangerand of bedreigd.

In de *Catholieke Nederlandsche Stemmen* van Zaterdag 21 Maart leest men een Artikel, getiteld *Mompelen*; — maar is het laat nu nog tijd, om te *mompelen*, of moet niet veeleer de bazuin gestoken worden? — Hoort, Katholijken van Nederland, hoort toe, en begrijpt toch, wat men zegt, dat er geschiedt: — de Hoogwaardige Heer van der Velden, een man even achtbaar door het verstand, als eerbiedwaardig door zijne verheven godsvrucht, de Hoogwaarde Heer van der Velden, laatstelijk uitmuntend Professor der Godgeleerdheid aan Udens Seminarie, is, na den dood van den Hoogwaardigen Berret, in diens plaats, door den Apostolischen Stoel in het vorige jaar reeds benoemd tot Vikaris-Generaal over de Districten van Megen en Ravenstein. — Dat is er gebeurd. — Wel nu, en wat verder? En verder behoefde er niets meer te gebeuren, wanneer uwe Godsdienst, Katholijken van Nederland, vrij was; — maar uwe Godsdienst is niet vrij, en zij zal 't nimmer worden, als gij voortgaat met *mompelen*, waar de alarmklok behoort geluid te worden. — Hoort wat er geschiedt is: Uw Gouvernement heeft den HoogEerwaarden van der Velden de geldelijke toelage uit 's Rijks Kasse tot dus verre niet uitbetaald, gelijk zijn Voorzaat die ontving: — en verder? — verder heeft datzelfde Hooge Bewind die zelfde bezoldigingspenningen onthouden aan al de door den HoogEerwaarden van der Velden benoemde Geestelijken.

Gevoelt gij het, Katholijken van Nederland, wat hieruit is te besluiten, en wat daaruit voortvloeit? Dat het Gouvernement met de gelden, welke gij in de schatkist ten offer brengt, niemand bezoldigt, dan die die het goedvindt, om het even of uwe belangen daarbij lijden of niet; — en wat vloeit er uit voort? — dat gij reden zou krijgen, om Geestelijken te gaan wantrouwen, die penningen aaraken, welke men hun met oogmerken van allerlei aard kan toereken, en waardoor hun tevens met de handen, ook harten en oogen en hersenen kunnen worden toegedrukt.

Heilige Vrijheid van Godsdienst, hoe kwijnt gij weg met alle andere vrijheid van denken, van spreken en van handelen? — Pius VII, de *Heilige Pius* (gelijk zelfs de vuilaardige Professor VAN KAMPEN hem noemde), de Groote Pius, op wiens volharding de magt van Napoleon te pletter ging, Pius VII verbood het aannemen van alle toelagen en subsidiën, alleen daarom, dewijl er voorwaarden aan verbonden waren strijdig met de *Vrijheid der kerk*.

En *waartoe* zijn ze noodig die toelagen, die subsidiën? — Waar is uw geloofsijver van oudsher, Katholijken van Nederland? — Herinnert ze u, die dagen van godsvrucht toen uwe voorvaderen in al de behoeften der kerk en der lijdende menschheid voorzagen: toen er Tempels aan God werden opgericht, die zooveel miljoenen kosten als thans duizenden; toen de gast- en weeshuizen, de liefdadigheids-gestichten van allerlei aard, uit onbekrompen beurs gebouwd en met milde gaven ondersteund werden, zoodanig, dat er geen Gouvernement behoefde tusschen beiden te komen, om, voor een handvol geld, gelijk het er *altijd zoo graag* toebijdraagt, u de *vrijheid* af te nemen om *zoo* te bouwen als gij verkiest, of fondsen luertoe aan te wenden, naar mate gij het goedvindt.

Afschuwelijk! — driewerf schande, waarvan gij geen begrip schijnt te hebben. Ontwaakt uit uwen slaap: de morgen is gekomen; laat het dan toch *voor u alléén* geen nacht blijven. De harten ontsloten, de handen gerept, en uwe Geestelijkheid zooveel geld gewaarborgd, als zij noodig heeft; — maar dan ook luide uwe stem verheven, en er u rondborstig tegen verklaard, dat de Geestelijkheid, hooge of lage om 't even, één penning meer aanroere, haar van Staatswege toegeworpen. — Alle beginsel van *vrijheid* ligt in onbaatzuchtigheid gegrond. Werpt uwe schatten in zee, veeleer dan dat zij u in den afgrond rukken; — denkt aan den jongeling van het Evangelie, die, zoolang hij een stuk geld bezat, Christus volgeling niet kon worden; — en gij, die u Christenen noemt, gij zoudt blijven hechten aan dat blinkend slijk, en er uwe vrijheid in versmooren? — Neen, heldhaftig zij uwe houding, Katholijken van Nederland, want men let op u en slaat u naauwkeurig gade; — één stap van belang gedaan, één denkbeeld ten uitvoer gebragt, één krachtig besluit genomen en *doorgezet*, *één*—*slechts*, en men zal u gaan hoogachten, eerbiedigen, en u regt laten wedervaren, al ware het dan ook maar uit schaamte voor Europa! — En méér nog: — wanneer wij, Catholijken, *een miljoen zielen*, onze Geestelijkheid, onze kerken, onze Godshuizen, onze Weldadigheids-*in*richtingen in stand houden, *zonder 's Rijks bezwaar*, zouden dan tevens die *dertien maal honderd en negentig duizend guldens*, welke de Roomschen voor het DOMINISTESEL in Nederland *mée* moeten opbrengen, niet van het Budget geweerd en ten laste gebragt kunnen worden van degenen, die er *al of niet* gebruik van verkiezen te maken? als wanneer het tegelijk ook te bezien zou staan, of het *verlicht* Protestantismus wel ééne cent meer over zal hebben tot schraging van de zaak, welke men nu *ook door de Katholijken* in stand houdt.

Wij *MOMPELEN* niet, maar roepen u allen luidkeels op: de tijd van veinzen en van laauwheid moet voorbij zijn; de dag van werken is daar; schooner dag brak er in vijf en twintig jaar niet aan. Wat zou men vermogen tegen de stem van *een miljoen* censgezinden? — Niets. — Wat zal de stem van zes Katholieke Vertegenwoordigers (zoogenaamd) des Volks tegen het Protestantisch-Constitutioneel beginsel? — NIETS! — Waar zult gij uw stofje neerleggen, Katholijken van Nederland, — links of rechts? — Kiest en handelt eer het te laat is; Europa heeft het oog op u gevestigd; wee u, zoo gij de vestingwerken overgeeft, vooral eer gij moedig, en als één-enkel man den storm als Helden zult hebben doorgestaan.

B I J D R A G E tot Herziening der Grondwet in Nederlandschen zin door Mr. G. GROEN VAN PRINSTERER te Leyden bij S. en J. LUCHTMANS A°. 1840.

Het is hier het voornemen niet, om deze bijdrage breedvoerig te beoordeelen; voor het tegenwoordige zal het genoeg zijn, om een ieder oplettend te maken, wat eigenlijk door dezelve moet verstaan worden, en dat de ware bedoeling van den schrijver niet is, eene bijdrage te leveren tot herziening der grondwet in Nederlandschen zin, zoo als op het titelblad staat, maar eene bijdrage, tot *staats-hervorming in Nederlandschen zin* — zie bladzijde 65 — en wel op *echte beginselen*.

Om deze te bepalen, is het onnoodig om eene Theorie van het staatsregt te schrijven — zoo in het voorbijgaan vragen wij hier, wat bedoeld men, door Theorie van het staatsregt, (1) En waarom is het tevens bijna ondoenlijk om den aard en de voortreffelijkheid van leerstellingen te bewijzen, die door alle eeuwen heen proefhoudend zijn bevonden. — De schrijver kan toch in deze bijdrage niets anders meenen, dan maatschappelijke orde geënt op- en uitgaande van zedelijke beginselen, waaronder alleen verstaan moeten worden echte, dat wil zeggen ware Christelijke en godsdienstige beginselen; de vorm nu om eene zoodanige maatschappelijke orde door goede en deugdelijke wetten te verzekeren en te bevestigen kan verschillend zijn, maar in het wezen van de zaak, kan en mag toch deze Theorie practisch toegepast geen ander doel hebben, dan alleen om daardoor, de rust het geluk, de welvaart en de vrijheid der volken te verkrijgen.

(1) Deze bijdrage doet genoeg zien, dat het den schrijver niet geraden zij, zich daaraan te wagen.

Een staatsregt, waar bij God uit den staat buitengesloten wordt kent men, den Hemel zij dank! in Europa niet — (1) het verwerpen komt dus niet te pas. Gezag, regt en vrijheid zijn noch conventioneel noch traditioneel, maar zijn en blijven door eeuwige en onveranderlijke beginselen bepaald, die in Godswil en wegen gegrond zijn; het individuele volksbestaan kan onderscheidene nationale kleuren aannemen, het kan een belangrijken invloed op de behandeling van staats-aangelegenheden hebben, maar de echte beginselen zijn onveranderlijk en voor geene hervorming vatbaar, geen absolutismus, liberalismus.

Separatismus en alles wat ook verder op *Us* mogt uitgaan, kan naar onze manier van zien, daarop een blijvenden invloed hebben, en hoe praktikaal ook gemaakt, op den duur aan de behoefte der maatschappij voldoen. —

Om nu in Nederland eene goede maatschappelijke orde te vestigen, of om de woorden van den schrijver te gebruiken, om *eene Staatshervorming in vaderlandschen zin*, te bewerken, moet men tot leidraad nemen dat Nederland is *eene historische Staat*, — hier in staat toch Nederland wel met alle andere Staten gelijk. — Dat Nederland is *eene christelijk land*. — wie twijfelt daaraan? — *waarin eerbiediging van het evangelie de hoogste landwet is*, en waarin, om nog meer te zeggen, wij hier bijvoegen, dat het voor iederen inwoonder eene stilzwijgende en onmiskenbare verplichting is, om christelijk en godsdienstig te leven en waarvoor dus de woorden — van hoogste landwet — zie boven pag 67 — veel te beperkt, onzeker en hoogst ondoelmatig zijn.

Eeuwige en Onveranderlijk heeft iedere staat, en ieder land de verplichting, om het evangelie te eerbiedigen, maar niet als de hoogste landwet (2) maar wel als de eerste en algemeene godswet die verder geene hervormende of grondwettige aanhaling behoeft, om van kracht te zijn.

Dat » Nederland is *eene protestantsche Staat*, waarin bij ruime verdraagzaamheid, voor het behoud en belang der christelijke *protestantsche kerk* moet worden gezorgd." en

Dat » Nederland is *eene vrij land* waar de regten van bijzondere personen en van Corporation van allerhande aard geëerbiedigd worden."

Nederland — een Protestantsche Staat en een vrijland! — wat wil dat zeggen, wij betuigen het niet te begrijpen; het is voor ons eene volstrekte *Contradictio in terminis* — het spijt ons, maar wij moeten het zeggen — Nederland heeft volstrekt geene behoefte aan eene nieuwe soort van wanorde, en toch wil de Schrijver, door eene behendige praktische rigting, de thans bestaande levenlooze machinerie — zoo als hij het noemt — door een nieuw organiek leven vervangen, en alzoo wederom oprigten, het geen onregmatig is ter neer geworpen — de ontheiliging van den staat behoort een einde te hebben, het evangelie is het kostelijkste erfgoed der natie —

Ziedaar in weinige woorden, de eigenlijke bedoeling van den Schrijver, dit zijn de echte beginselen tot *Staats hervorming in vaderlandschen zin*, en daarna kan de herziening der grondwet langzaam volgen, waarbij geene zoogenaamde milde en vrijzinnige begrippen in aanmerking kunnen komen.

Zal het wel noodig zijn, hier aan het Nederlandsch publiek te doen opmerken, hoe men toch zoo van den goeden weg kan afdwalen, dat men met ter zijde stelling van alle onmiskenbare evangelische waarheden de brand fakkel aansteekt en alzoo in een dolzinnigen ijver zonder enig gezond verstand, wil vernietigen wat niet te vernietigen is om daardoor duizende en duizende op het dwaalspoor te brengen, ten einde de protestantsche evangelieleer als *de hoogste landswet* en aldus als een noodzakelijk staatsregt in de grondwet te doen opnemen en daarbij ook de vraag te doen (3) of het invoeren van een Bisschop te Amsterdam, thans zonder de rust des lands en welligt het aanwezen van den troon in de waagschaal te stellen, zou kunnen beproefd worden? —

Wij willen al het hatelijke (4) en onverdiende, wat betrekkelijk den aard der Roomsche Kerk en de Katholijken in Nederland zoo geheel ondoelmatig in deze bijdrage gezegd wordt, niet op den voorgrond plaatsen, wij willen liever doen, het geen ieder christelijk, vrij en verstandig Nederlander behoort te doen, vergeven en voor als nog met leedwezen ter zijde leggen, wat zoo onbedachtzaam en liefdeloos geschreven is en alzoo de brandfakkel helpen uildoven en onschadelijk maken, die dulle onverdraagzaamheid door eigenliefde en hoogmoed krachtig ondersteund, geheel doelloos en onverschillig zoude kunnen doen ontvlammen.

Dit is, zoo wij vertrouwen, vooreerst genoeg om het ware oogmerk van den schrijver der bijdrage, voor een ieder in Nederland duidelijk te maken; wij hopen opregt, dat het daarbij zal kunnen blijven.

Ten slotte echter voegen wij hierbij, wanneer de schrijver zijne talenten, — hoezeer in deze bijdrage geheel verkeerd gebruikt — ten goede wil dienstbaar maken, dat er eene betere gelegenheid is, om nut te stichten.

De oost en westindische kolonien, drijven nog openbaren handel met menschen, onder den naam van *slaven*, hier behoorde de ontheiliging van de zuivere en ware evangelie leer te worden tegengegaan, en daar het evangelie het edelste erfgoed is van iedere natie, zoo zal het wel geen verder betoog noodig hebben, dat Nederland als een historische staat — wij schamen ons het te moeten erkennen — tot heden nog voor geen goed historisch voorbeeld in deze kan dienen.

Men vriend van ware Verdraagzaamheid.

(1) In de studeer kamer van den schrijver, kan het denkbeeldig mogelijk wezen maar zoo dra de deur opengaat, weg is het ideaal — !

(2) eene zoodanige hoogste landswet zoude wel eenigermate overeenkomen met het tijdvak van Robespierre. toen de Conventie goedvond, te bepalen, er bestaat een *hoogste wezen* —

(3) Zie pag. 119.

(4) Deze aard zoude *afgodisch* en *vervolgziek* zijn. Is het niet om waarlijk medelijden met den schrijver te hebben, die in de 19e eeuw deze domme en afgestene aanteiging nog durft herhalen en in goeden ernst s'aande houden?

Vrijheidszucht en Vrees.

Hoe lang zult gij hinken op twee gedachten?

I. BOEK DER KONINGEN.

Gulden Vrijheid, heilige leus der beschaafde menschheid, hoe wordt gij onder ons miskend! — Nederlanders, ziet gij dat dan niet in? — Maar hoe weinig begrip hebt gij ook van al wat er omgaat, en wat men met u voor heeft! — Opent de oogen en ziet rond, maar ziet vooral uwe grenzen uit: ziet naar Engeland, naar Frankrijk, naar België heen: wat ontdekt gij daar? — Gij zult er overal menschen zien, burgers, lieden van opvoeding, redelijke wezens, die zich de zaak des Vaderlands aantrekken, die nadenken over Godsdienst en Staat, die vooral hunne Wetten in 't algemeen, meer in het bijzonder hunne Grondwet kennen en begrijpen. — Nederlanders, kent gij uwe Grondwet; hebt gij wel ooit den loop van het bestuur der Regering nagegaan? — Van de duizend misschien een; bij de Franschen kent ieder burger man zijne Charte, ja menigeen voert haar overal met zich mede; — maar daar heerscht ook belangstelling in de zaak, hier is het: »wat gaat 't ons aan? — » of wat kunnen wij er voor of tegen doen? — Dat heilloos stelsel is de bron van uw ongeluk. — In de Reimblick van Plato mogt niemand, op straffe des doods, onzijdig blijven, men moest partij kiezen, men moest zijn stofje rechts of links neerleggen, — men moest weten, wat ieder wilde, de zwijgers hield men voor misdadig.

Ja, misdadig, hoogst misdadig is het, wanneer men in een Constitutionelen Staat het stilzwijgen bewaart. De Regering heeft meer reden, om de zwijgers, dan de tegensprekers te verachten. De zwijger koestert de vijandschap diep verborgen in het hart, of de zwijger koestert misschien geen vijandschap, dewijl hij niet in staat is tot denken, veel minder tot spreken; wel nu de zulken staan gelijk met het slagvee.

Ga de orde Gods, zoo in de natuur als in de rede, zoo in de huishouding van ieder mensch in 't bijzonder, als in die van Staten en Volken na. — wat zult gij overal bespeuren? — Werking en tegenwerking, wrijving van beginselen, botsing van oorzaken, bedoelingen, gevoelens, behoeften, met een woord: de strijd van goed en kwaad, van licht en duisternis, van vernieling en behoudingstrek, van leven en dood. — De bliksemstraal, die hier verzengd neerschiet, zuivert geheel den dampkring, en voor één, die er het slagoffer van wordt, blijven duizenden weldadig, juist door de heilzame uitwerking van dat vernielend vuur, behouden. — De Vesuvius braakt vlam en verderf in 't rond, en zie, in de ijszee borrelen eilanden op; — wat hier in duigen stort, rijst ginder, soms in andere vorm, weer omhoog; — het leven voert den dood in de aderen rond, en in den dood ontkiemt het beginsel des levens op nieuw.

En het Rijk der Waarheid dan! — Wie heeft ooit de waarheid bemint of verdedigt zonder den gifbeker te moeten zwelgen of het kruis tenoffer te strekken? Heilige waarheid, telg des hemels, u na te sporen, u te beminnen, is reeds eene misdaad. Het vrije onderzoek wordt reeds voor oproerig uitgekreten! — Hoe kunt gij ooit VRIJ worden, zonder onderzoek, zonder waarheidsliefde. de mond der eeuwige waarheid heeft het gezegd: onderzoek de schriften! — en nu wat leeren de schriften? — Ik ben niet gekomen, om Vrede te brengen op aarde, maar het zwaard; — dat is: mijn Rijk vordert geweld, en de geweldigen — alleen nemen het in! — Verstaat gij de beteekenis dier woorden, den verheven zin, die er in opgesloten ligt? — Dit is het: als gij onderzoek hebt en de waarheid op het spoor gekomen zijt, dan is het voor u niet met den vrede der menschen; dan grijzen zij u aan, dan b'affen zij u toe, dan rukken zij het zwaard tegen u uit de schede, en het is oorlog op leven en dood! — wankelt gij nu, zoo is het met u uit; het Rijk, in welks bezit gij u wildet bevestigen, is voor u verloren, want dat Rijk vordert geweld — moed met volharding gepaard — en allen de geweldigen — de moedigen, die volhardden — nemen het in.

De vijanden der waarheid, de verdrukkers van het Regt weten het, hoe weinig moedigen er gevonden worden; — en zoo die moedigen zich opdoen, dan weten zij nog, dat de volharding zelden den moed bijblijft; zij weten het, hoe de menigte vadsig is, en zich over de zaken niet bekommert, en hoe zelfs de moedigen daar nog weerstand ontmoeten, waarzij belangstelling konden, ja, moesten verwachten.

Is het Christendom zonder kruis denkbaar? of Socrates zonder den dollerkerveldrank? — Gij koestert u in de zon van het Evangelie, en denkt daarbij niet aan het martelaarsbloed, waarin dat Evangelie voor u gegrondvest werd — Lafaards, die de vruchten wel wilt plukken, maar de hitte des daags er onder den gloeienden hemel niet voor durft uitstaan. Die niet vóór de vrijheid is, is er de vijand van; hier bestaat geen middelweg; men moet partijkiezen, links of rechts.

En wat zult gij kiezen, Katholijken van Nederland, de linker of de rechter zijde? Links zie ik een digten drom van vijanden, die uw geloof haten, die u verfoejen of beklagen, die alleen uwe schatpenning beminnen, maar u uitsluiten van de voorregten der Staatskas; — rechts zie ik een handvol geloofsbroeders schroomvallig elkander aanzien, maar meer nog in het ronde staren, of men hen ook in het oog heeft; en ja, men heeft hen in 't oog, en wel in 't nijdig loerend oog! Men vreest, dat die kleine schaar zich, door eenheid van geloof krachtig, naauw zal aan een sluiten, en dat het zoodoende in 't gezigt zal vallen, hoe sterk zij reeds zijn; en dit is het eerste en ergste kwaad, hetwelk men voorkomen moet; want eenmaal aan het rollen gebracht, neemt de sneeuwklomp toe, en dreigt eindelijk al, wat weerstand biedt, te verpletten, te vernielen.

Weet gij wat eene Constitutie is? — Het uitgedrukt Gezond verstand eener natie. Staat nu die Constitutie toch eens op; en ziet, of die Grondwet van uw land met uw gezond verstand overeenkomt; zoo niet, zegt dan wat gij er hinderlijk in vindt. Katholijken van Nederlanden, gij kunt toch lezen? wel nu, leest dan! — God heeft u de Rede gegeven, en een Geweten; wel nu redeneert dan, en laat uw Geweten beslissen. — De Koning, Hij de eerste onderdan die Grondwet, uw Medeburger, uw Vorst, die zich zoo gaarne

uw Vader hoort noemen, zit daar in afwachting, wat zijne kinderen (zoo het heet) hem te kennen zullen geven, en te verzoeken hebben. — En gij spreekt niet een enkel woord; wat beteekent dit? — Het beteekent, dat gij geen eigenwaarde meer bezit, of ten minste ze niet meer gevoelt.

Leg af uwe vrees, Burger van Nederland; immers waarloef zal uwe vrees dienen? Tot eigen bederf, — en wat méér zegt: als gij verdorven zult wezen dan moogt gij nog niet eens u er over beklagen, want men zal, met beschimpende verachting, u toevoegen: Waarom liet gij 't uur van spreken voorbijgaan, nietige wezens? Wij zouden u gehoord hebben, toen het tijd was, maar nu is het te laat; ligt daar neer in onze kluisers, gij hebt de Vrijheid verbeurd, gij zijt haar niet waardig geweest!

Ziedaar uwe toekomst, Nederlandsche Katholijken; zoo zal 't geschieden. Alles hangt af van uwe kalme houding; bedaard blijven, maar de waarheid in letteren van vuur daar neer schrijven, en uwe stem laten klinken als de bazuinen van Jericho, dan zullen zij instorten die hoog opgetrokken muren van scheiding tusschen burgers en burgers, tusschen menschen en menschen, die onderdanen zijn van dezelfde wet en broeders voor denzelfden God. Dan zal er geen sectenaam meer noodig zijn, om elkander aan te duiden: geen Catholicismus of Protestantismus, geen Papismus of Propagandismus, geen Jesuitismus (dat geliefkoosde woord!) of Liberalismus; — maar dan zal het wezen: CONSTITUTIONELE BURGERS, kort af en klaar uitgedrukt.

Doch het kan niet eer opgaan, dat morgenrood van echte vrijheid, voordat allen hun woord zullen gesproken hebben; de Protestanten hebben reeds jaren lang het woord gevoerd, en zich, door al dat woord voeren, de beste plaats in de Staatskomedie besproken; de Katholijken hebben gezwegen, of uit vrees, of uit laauwheid. — Op, op, laat de schrijfveder niet rusten voordat u geheel regt is ontwikkeld; laat de pers niet rusten voor dat gij tenminste in 't oog van Europa, protest hebt aangeteekend tegen verkrachting van uw Constitutioneel belang; laat uwe lippen niet rusten voor dat gij 't alles gezegd hebt, wat u op het harte ligt, en als lood u op de borst beknelt. — Of hebt gij geene Vrijheidszucht meer in den boezem? — Vreest gij den toorn van medeburgers, die alleen zouden vertoond zijn, omdat gij gelijke regten, gelijke bedeeeling van voordeel vordert, even als gij gelijke torsching van lasten, gelijke dragt van nadeel verlangt? — Vreest gij dien toorn? — Vreest gij zulke lage zielen? — ó schande? —

Maar neen, er valt aan u niet te wanhopen; — gij hebt bewijzen gegeven van te ontwaken; gij hebt ons van vele kanten reeds toegevoepen, en naar het verkenningswoord gevraagd, naar de wapenkreet, waaronder gij te strijden hebt, en waaraan wij elkander zullen hebben te erkennen; — dat wachtwoord, die wapenkreet is. ORDE EN REGT.

Wekt ze allen op, welke gij rondom u den slaap hoort doorrinken, — de morgen is gekomen; de nieuwe Grondwet, de Grondwet, waaronder uw nageslacht, gelukkig of ongelukkig, vrij of slaaf zal zijn, de Grondwet van Staat is in de geboorte; — zal het een monster wezen in de oogen van Europa? of gaat u dat niet ter harte? — Legt af uwe vrees, gij allen, die door God tot denkende wezens geschapen zijt, bestemd voor Vrijheid en voor Geluk.

ADVERTENTIEN.

. Op den 26sten Maart 1840. overleed op de Hofstede Vecht-Oever bij Maarssen, Mejufvrouw MARIA DOMMER, in den Ouderdom van 50 Jaren, na voorzien te zijn geweest met de laatste H. H. Sacramenten.

. Heden overleed alhier, na een langdurig en smartelijk lijden, met geduld en onderworpenheid aan den Goddelijken wil, te hebben doorgestaan, en na tijdig met de H. H. Sacramenten onzer Moeder der Heilige Kerk voorzien te zijn, onze waarde Vader, MICHAEL CLERCX, in den ouderdom van ruim 76 Jaren.

J. H. CLERCX,
R. C. Pastoor te Doesborgh.
J. A. CLERCX,
R. C. Kapjn. te Huissen.

. Men vraagt tegen 10. Mei aanstaande in een zeer klein HUISHOUDEN binnen 's Hertogenbosch, een fatsoenelijke DIENSTMEID, kunnende Lezen, Schrijven en een weinig rekenen, liefst boven de 30 jaren en welke tevens de geschiktheid heeft om in een kruideniers Winkel behulpzaam te zijn.

Adres met franco brieven onder de Letter A. bij den Drukker en Uitgever dezes.

TE HUUREN

Om aanstonds te aanvaarden:
Eene BUITENWONING genaamd de Gebrande Weijer, gelegen in de nabijheid van den grooten weg van Roermond op Venlo, een kwartier uurs van eerstgenoemde Stad, bestaande in drie BENEDEN-KAMERS, KEUKEN en KELDERS, een BOVENKAMER voor dienstbode, PAARDENSTAL, TUIN, ENGELSCHERHOF en VISCHWEIJER.

Adres bij H. SEIPGENS Bierbrouwer te Roermond in de Jesuitenstraat met brieven franco.

. Op Woensdag den 9den April 1840, ten 10 ure voor de middag, zal den Notaris van Breda ten verzoeken van den Heere M. A. BEKKERS te Chaam, publiek verkoopen:

Eenige MEUBELN en goed onderhouden RIJTUIGEN, waarbij eene COUPÉ KOETS, Brussels KARRETJE, ZOMERWAGENTJE, CHAIS, BOLDERWAGEN, en twee spanningen TUIGEN.

Inlandsche gemaakte Goederen

UIT DE FABRIEK

VAN

A. KAUFMAN,

Rotterdam.

Everlasten Zomerjassen / 14.— Kantoorejassen / 7.50. Morgenjassen / 6.— Lakensche Broeken / 10.— Bukskings Broeken 10.— Wollen Broeken 6.— Zomer Broeken. / 3.— en 4. Casimiren Vesten / 3.— Fluweel of Piqué Vesten / 2.50 à 3. Voor Kinderen / 1.75. Half Zijden Vesten / 3.— Beste Zijde Vesten zwart en in couleuren. / 5.— Dezelve voor Kinderen / 3.— Donsen en Flenellen Onderbroeken / 2.25. Mans en Vrouwen Onderhemden gr. soort. / 1.50. Schirting Overhemden / 2.— Super fijne Cambrix Overhemden. / 2.50. Blaauwe of Paarsche Hemden beste soort / 1.25 tot 1.75. Flenellen Hemden voor Heeren en Dames / 2.25. Mans Kraagjes per Dozijn / —.90. Idem super fijne / 1.50. Halve Hemden / —.40. Idem super fijne. —.75. Elastique Bretels / —.75 Heeren Calots / —.30.

Benevens een groot Assortiment Everlaste Satijnen Zijden en Paardcharen Stropdassen van 40 Cents en hooger, is uitgekapt, ten huize van den Heer GOMMERS, Hotel Oud Keizershof in de Apostelstraat en zal uiterlijk maar acht dagen aldaar vertoeven.

* * Bij den ondergeteekenden zijn te bekomen de volgende ENGELSCH E IJZER- en KOPERWAREN:

Gegoten IJzeren Patent WAGENBUSSEN,
Geslagen IJzer voor GLASRAMEN, in differente dimensien en modellen,
Geweven IJzer en KOPERDRAADDOEK,
Alle soorten Mechanique Nagels en Duikers.
Tot civiele Prijzen.

Tilburg den 30 Maart 1840.

A. M. DE HAAS.

* * WILLEM PIETER HUBERT, Openbaar Notaris, residerende te 's Hertogenbosch, zal voor zijne Principalen, publiek en voor alle man, opveilen en verkoopen:

EERSTE KOOP.

Eene KOOPMANS-HUIZINGE, met ACHTER-GEBOUW, ERF en OPENPLAATS, van ouds genaamd **DE TWEE MEERMINNEN**, staande en gelegen te 's Hertogenbosch, in de Vischstraat, geq. Letter G, Nr. 386, V. G. Nr. 321, Kadastraal bekend Sectie G., Nr. 130, ter grootte van 2 Roeden 25 Ellen; belend aan de eene zijde de Heer **SCHIEBERGEN**, en anderen, aan de andere zijde de Heer **C. LAMBOOY**, den volgenden Koop en anderen, voor de Straat en achter den volgenden Koop.

Dit pand, waarin de Apothekers-Affaire en den Handel in Drogerijen en Verfvaren, sedert jaren herwaards, met het beste gevolg zijn uitgeoefend, bevat voor zoo veel het Hoofd-Gebouw betreft, een ruim Voorhuis en Binnen-Vertrek, voorzien van Stookplaats en vaste Kast, eene behangen volgende Kamer met Stookplaats, groote Alkove, bedekte Bedstede en ingemaakte Kast, wel ingerigte Keuken en Laboratorium; voorts twee Hangkamers, grooten boven Voorkamer, boven Achterkamer en Dienstboden Vertrek met vaste Bedstede, groote Zolder en Vliering en ruime gewelfde Kelder met afscheiding voor Provisie. Het Achtergebouw aan het andere verbonden en daarmede een geheel uitmakende, heeft eene groote beneden Kamer met Stookplaats, een spacieus Vertrek daarboven, en een ruime Zolder.

Wijders is dat pand voorzien, van groote beklinkerde Open-Plaats, met afgezonderde Gang ter zijde van het Hoofd-Gebouw, toegang hebbende tot de Straat, Welpomp, buitengewoon groote Regenbak, Privaat en verder van al datgene wat tot nut en gemak verstrekken kan.

Terstond te aanvaarden.

TWEDE KOOP.

Eene KOOPMANS-HUIZINGE, met ERF en OPENPLAATS, of BLEEKVELD, van ouds genaamd **HET ZAALTJE**; staande en gelegen te 's Hertogenbosch, in de Ortenstraat, geq. Lett. B. Nr. 213, V. B. Nr. 167, en Kadastraal bekend Sectie G., Nr. 138, ter grootte van 1 Roede 51 Ellen; belend aan de zijde de Heeren **VERHULST** en **KRAANWINKEL**, aan de andere zijde Mevrouw de Weduwe **LAFFERTEE**, voor de Straat en achter den vorigen Koop.

Voorzien van ruim Voorhuis met Kantoortje, Binnen-Vertrek, waarin een Bedstede en drie vaste Kasten, en eene Achterkamer; voorts van twee Hangkamers en een klein Vertrekje, groot Bovenvertrek en Zolder, en ruime gewelfde Kelder, en eindelijk van groote Open-Plaats of Bleekveld met Waschkok, Welpomp, Privaat en andere gerijflijkheden meer.

Verhuurd tegen / 150.— 's Jaars.

In genot en gebruik te aanvaarden met 1°. November 1840. Deze twee Koopen zullen ook in massa worden geveild.

DERDE KOOP.

Een wel doortimmerd WINKEL-HUIS en ERF, met OPENPLAATS en BLEEKVELD, slaande en gelegen te 's Hertogenbosch, in de Windmolenbergstraat, geq. Lett. D. Nr. 383, V. D. Nr. 417, en Kadastraal bekend Sectie H. het Huis onder Nr. 232, ter grootte van 71 Ellen en de Open-Plaats en Bleekveld, onder Nr. 233, ter grootte van 1 Roede 64 Ellen, belend aan de eene zijde de Heer **GOUVARDUS ABBEMA**, aan de andere zijde de Weduwe **POLDERS**, voor de Straat en achter **GROENEWALD**.

Dit Huis bestaat in Voorhuis met Kantoortje, geplafonneerd Binnen-Vertrek en Kelder-Kamer met twee Bedsteden en een ingemaakte Kast, Zolder over het geheele Huis, en ruime Kelder. Het heeft eene groote Open-Plaats en Bleekveld, Privaat en verdere gemakken meer.

In genot en gebruik te aanvaarden 1°. November 1840, tot welke tijd de vrije bewoning aan den Verkooper blijft voorbehouden.

De Koopers van de 1e, 2e en 3e Koopen, kunnen des verkiezende gedurende een tijdvak van vier jaren, de helft van den koopprijs tegen 5 ten honderd 's jaars, bij eerste Hypotheek ten behoeve van de Verkoopers op de panden gevestigd laten.

Die panden zijn inmiddels uit de Hand te Koop.

VIERDE KOOP.

Een WINKEL-HUIS en ERF, met OPEN-PLAATS en BLEEKVELD, en twee KLEINE HUISJES daar achter, van ouds genaamd de **KEIZERSKROON**, staande en gelegen te 's Hertogenbosch, in de lange Tolbrugstraat, geq. Lett. A. Nr. 298, V. A. Nr. 413, en Kadastraal bekend Sectie H. Nr. 1315, ter grootte van 1 Roede 48 Ellen; belend aan de zijde **J. B. LINK**, aan de andere zijde de Weduwe **KROON**, voor de Straat strekkende achter met een Berm, tegen een Moestuin van het Groot- of Zieken-Gasthuis.

Het Hoofd-Gebouw bestaat uit Voorhuis, Binnen-Vertrek en groote Kelderkamer, beide van vaste Kasten voorzien, Hangkamer met Bedstede, groot boven Achter-Vertrek, Zolder en ruime Kelder. Eene afgescheiden Gang van het Hoofd-Gebouw geleid naar de twee kleine Huisjes, aan het einde van de Open-Plaats gelegen, en waarvan het eene met eene Deur op den bovengem. Berm uitkomt; wijders is dit pand voorzien van Privaat en verdere gemakken meer.

Verhuurd per week, te weten:

Het Hoofd-Gebouw met uitzondering van de Kelderkamer, aan **ADRIAAN KOCH**, tegen / 1.50.

De Kelderkamer aan de Weduwe **MARIEN** tegen / 00.50

Het klein Huisje ter regter zijde aan **P. VAN BEEK**, tegen / 00.55 en

Het andere ter linker zijde aan **VICTOIRE LE GRIS**, tegen / 00.60.

Te aanvaarden bij de betaling der Kooppenningen.

Deze Verkoop zal worden gehouden te 's Hertogenbosch, in het Stads-Koffijhuis, bewoond bij **WILLEM REGGERS**, op Maandag den 12den April 1840, des Avonds ten zeven ure, *provisieel*, zullende 14 dagen daarna, en alzoo op Maandag den 27sten derzelfde Maand, op plaats en uur voorschreven, de *finale* Verkoop bij Kaarsuitbranding plaats hebben.

Tot nader onderrigt verwoege men zich ten Kantore van voorn. Notaris **HUBERT**.

MARKT-BERICHT.

De prijzen der granen zijn te Eindhoven den 31sten Maart geweest:

Rogge. (per Ned. Mud.)	/ 5 - 80 a 0 - 00
Boekweit.	- 5 - 60 a 0 - 00
Haver.	- 3 - 00 a 0 - 00
Het Ned. p. Boter.	- 0 - 58 a 0 - 64

De 4 Ned. pond. Rogge-rood. 33 Cents.

BUITENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

De Belg. fondsen waren den 31sten Maart de 2½ pCt. niet genoteerd, de 5 pCt 102½; de 4 pCt 95; de 3 pCt 74½.
De Ardoin 25, 24½.

BINNENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

Beurs van Amsterdam.

Heden, Maandag den 30sten Maart 4½ Ure.

Werk. Schuld. 2½ pCt. 52½, 52½, 52½ Dito 5 pCt 98½, 98½, 98½ Kansbilj. / 23½, 23½, 23½ Sijnd. 4½ pCt. 91½, 91½, 91½ Dito 3½ pCt 75½, 75½, 75½ Handelm. 180, 179½, 179½ O. Indie 5 pCt 97½, 97½, 97½ Rijn Spoorweg 99½, 99½, 99½ Haarl. Dito 110 Ardoin 85 p. st. 25½, 25½, 25½ Dito Coupon 19½, 19½, 19½ Oude Russen 105½, 105½, 105½ Roebels 6 pCt. 69½, 69½, 69½ Braziliën 78½, 78½, 78½ Colomb. 18½, 18½, 18½ Bl. Criecken 14½.

Latere Berigten.

PARIS den 30sten Maart.

TELEGRAFISCHE DÉPÊCHE.

Toulon 29 Maart 1840 — Cherchel den 15.

De Maarschalk Valée aan den Minister van Oorlog. Het leger heeft heden bezit van Cherchel genomen. De vijand heeft geen ernstigen tegenstand noch op het plein van Metidjah, noch in de bergen, die Cherchel omringen, gedaan.

Toulon den 29sten Maart 1840.

Algiers den 22sten ten zes ure des avonds.

De maarschalk Valée aan den minister van Oorlog. Het expeditie korps van Cherchel is den 21 in het boven kamp van Blida gekomen, zonder enig gevecht te hebben moeten doorstaan.

Het weder is zeer slecht geworden en verhinderd oogenblikkelijk alle beweging.

Toulon den 29sten Maart.

De zee prefect aan den minister van marine.

Den 12den hebben de Sapis van Oran en een bataljon van het eerste van linie, die uit Mizèrghim getrokken waren, op een half uur afstands van het kamp, een hardnekkig gevecht van 's morgens twee tot vijf uren des avonds tegen vele duizende Arabische ruiters, die de kudden der Douairs waren komen wegnemen, moeten volhouden. Wij hebben 41 dooden en 51 gebleeserden. Het verlies van den vijand wordt op 400 dooden berekend. Wij zijn meester van het slagveld gebleven.

De kommandant der marine van Algiers meldt de vrijwillige onderwerping van Colo.

(Moniteur).

Te 's Bosch bij D. A. A. de Rooij Boek- en Courantdrucker.